

Πρακτικά

6^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (μέσω τηλεδιάσκεψης)

16 Δεκεμβρίου 2020

Παρόντες – Μέλη Επιτροπής Παρακολούθησης

Ανδρέας Α. Γρηγορίου	Πρόεδρος Επιτροπής Παρακολούθησης ΠΑΑ 2014-2020 <i>Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος</i>
Μάριος Αδαμίδης	Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Διαχειριστική Αρχή ΠΑΑ 2014- 2020
Ελευθέριος Δημητρίου	Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών
Χριστόδουλος Αναστασίου	Υπουργείο Εσωτερικών (Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως)
Χριστιάνα Σύζινου	Υπουργείο Εσωτερικών (Μονάδα Ευρωπαϊκών Ταμείων)
Χρίστος Φωτιάδης	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
Δώρα Χαραλάμπους	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης
Χάρης Σωτηρίου	Γ.Δ Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης
Πλούταρχος Παντελίδης Μαρία Τσέλεπου	Υφυπουργείο Τουρισμού
Αρτέμης Αντωνιάδης	Τμήμα Γεωργίας
Σάββας Ανδρέα	Τμήμα Δασών
Αγάθη Χατζηπαντελή	Τμήμα Υδάτων
Μαρίνα Ξενοφώντος	Τμήμα Περιβάλλοντος
Παναγιώτης Δαμιανού	Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου
Κάλια Μαρτίδου	Ένωση Δήμων Κύπρου
Τάσος Αναστασίου	ΟΕΒ
Πανικός Χάμπας	ΕΚΑ
Τάσος Γιαπάνης Κυριάκος Καϊλάς	Παναγροτικός Σύνδεσμος Κύπρου
Χρίστος Παπαπέτρου	ΠΕΚ
Χριστάκης Παπαγιάννης	Νέα Αγροτική Κίνηση
Λάμπρος Αχιλλέως	Ευρωπαϊκός

Γιώργος Σπύρου	Παγκύπρια Ένωση Γεωπόνων
Ράκης Περίδης	Εκπρόσωπος Ομάδων Τοπικής Δράσης

Εκπρόσωποι Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Παρατηρητές)

Alexander Bartovic	Προϊστάμενος αρμόδιας Γεωγραφικής Μονάδας για την Κύπρο της Γ. Δ. Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης
Αλκμήνη Κατσάδα	Αρμόδια Λειτουργός για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Κύπρου

Έναρξη εργασιών της συνεδρίας

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, Γενικός Διευθύντής του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, κος Ανδρέας Α. Γρηγορίου καλωσόρισε τα μέλη της Επιτροπής στην 6^η συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ 2014-2020. Αναφέρθηκε στο γεγονός ότι είναι η πρώτη φορά που οι εργασίες της Επιτροπής πραγματοποιούνται μέσω τηλεδιάσκεψης, λόγω της προσπάθειας περιορισμού της πανδημίας COVID-19, εξέφρασε ωστόσο την ελπίδα ότι η συνεδρίαση θα είναι το ίδιο ζωντανή και εποικοδομητική όσο οι προηγούμενες συνεδριάσεις.

Καλωσόρισε ιδιαίτερα τους εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που παρευρέθηκαν στην συνεδρίαση: τον κύριο Alexander Bartovic, Προϊστάμενο της αρμόδιας Γεωγραφικής Μονάδας για την Κύπρο της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και την κα Αλκμήνη Κατσάδα, Αρμόδια Λειτουργό για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Κύπρου.

Εισάγοντας τους συμμετέχοντες στη θεματολογία της συνεδρίασης, αναφέρθηκε στην ημερήσια διάταξη και στις δύο ενότητες που καλύπτει. Η πρώτη ενότητα καλύπτει θέματα που αφορούν το τρέχον Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 ενώ η δεύτερη ενότητα καλύπτει θέματα που σχετίζονται με τη νέα προγραμματική περίοδο και τις ενέργειες που προωθούνται σε σχέση με την ετοιμασία του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Οι εργασίες της συνεδρίασης ξεκίνησαν με την προβολή βιντεοσκοπημένου μηνύματος του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, κ. Κώστα Καδή, ο οποίος δεν κατέστη δυνατόν να παρευρεθεί στη τηλεδιάσκεψη.

Χαιρετισμός Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, κ. Κώστα Καδή.

Στην παρέμβαση του ο κ. Υπουργός αναφέρθηκε στην επέκταση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της τρέχουσας περιόδου, μέχρι και το τέλος του 2022, ανακοινώνοντας παράλληλα ότι η επέκταση συνοδεύεται και με πρόσθετες ευρωπαϊκές πιστώσεις συνολικού ύψους €64,2 εκ. ώστε να πραγματοποιηθούν νέες προκηρύξεις και να χρηματοδοτηθούν πρόσθετες δράσεις. Το 2021 θα είναι ένα έτος με νέες προκηρύξεις, σε μια ιδιαίτερα καθοριστική περίοδο για την κοινωνία μας και ιδιαίτερα για τον αγροτικό μας κόσμο.

Ο κ. Καδής αναφέρθηκε επίσης στις δυσκολίες που προέκυψαν λόγω της πανδημίας καθώς και τις ενέργειες του Υπουργείου για άμεση στήριξη των γεωργών που πλήγηκαν μέσα από μια σειρά δράσεων, μέρος των οποίων εφαρμόστηκαν μέσα από το νέο Μέτρο 21 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020. Αναφερόμενος στην στοχευμένη δεύτερη προκήρυξη του επενδυτικού μέτρου σημείωσε ότι είχε αυξημένο ενδιαφέρον υπερκαλύπτοντας τον προϋπολογισμό της.

Τέλος, ο κ. Υπουργός αναφέρθηκε στους σχεδιασμούς του Υπουργείου ενόψει της νέας προγραμματικής περιόδου, εστιάζοντας στην προσπάθεια της Κύπρου να συμβάλει στην ευρύτερη αυξημένη περιβαλλοντική φιλοδοξία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αποτυπώνεται στην Πράσινη Συμφωνία και στις δύο επιμέρους Στρατηγικές «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και την Στρατηγική Βιοποικιλότητας.

Χαιρετισμός Προϊσταμένου της αρμόδιας Γεωγραφικής Μονάδας για την Κύπρο της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Alexander Bartovic

Ο κ. Alexander Bartovic, στον χαιρετισμό του σημείωσε ότι παρά τις εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες που επικράτησαν το 2020, το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Κύπρου είχε σημαντική πρόοδο ενώ περαιτέρω συνέβαλε μέσα από την ετοιμασία ενός νέου μέτρου 21 στην περαιτέρω στήριξη των γεωργών ώστε να

αντεπεξέλθουν στις δυσκολίες που δημιούργησε η πανδημία. Αναφερόμενος στην χρονική επέκταση του Προγράμματος κατά δύο έτη, σημείωσε ότι θα ήταν προτιμότερο να μην προωθηθούν ευρείες αλλαγές στρατηγικής αλλά μόνο τακτικής. Ενόψει της ετοιμασίας του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ για την επόμενη προγραμματική περίοδο ο κ. Bartonic αναφέρθηκε στην σύσταση της ομάδας Geo-hub για την Κύπρο, η οποία έχει ως σκοπό να παρέχει στήριξη και εμπειρογνωμοσύνη στην Κύπρο κατά την ετοιμασία του Στρατηγικού Σχεδίου. Αναφέρθηκε επίσης στην αναμενόμενη Ανακοίνωση της Επιτροπής με τις συστάσεις της για κάθε ΚΜ ενόψει της ετοιμασίας του Σχεδίου. Ολοκληρώνοντας την παρέμβαση του επανέλαβε την διαπίστωση του ότι το ΠΑΑ προχωράει με εξαιρετικούς ρυθμούς και έδωσε συγχαρητήρια σε όσους συνεισφέρουν σε αυτή την προσπάθεια.

Έγκριση Πρακτικών προηγούμενης συνεδρίασης

Ο κος Γρηγορίου ενημέρωσε ότι τα πρακτικά της προηγούμενης συνεδρίασης στάληκαν ηλεκτρονικά στα μέλη της Επιτροπής στις 12 Ιουλίου 2019. Υποβλήθηκαν σχόλια από 2 μέλη τα οποία ενσωματώθηκαν στο τελικό κείμενο. Τα πρακτικά εγκρίθηκαν ομόφωνα από τα μέλη της Επιτροπής.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020

Παρουσίαση Πορείας Υλοποίησης ΠΑΑ 2014-2020 από την έναρξη του μέχρι τέλος Νοεμβρίου 2020.

Η κα Κωνσταντίνα Γεωργίου, Λειτουργός της Διαχειριστικής Αρχής, παρουσίασε την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος από την έναρξη του μέχρι το τέλος Νοεμβρίου 2020. Διευκρίνισε ότι η παρουσίαση της Ετήσιας Έκθεσης Προόδου για το έτος 2020 θα πραγματοποιηθεί σε κατοπινό στάδιο, περί τα μέσα του 2021, όπως η υφιστάμενη πρακτική.

Μέχρι και το τέλος Νοεμβρίου 2020 είχαν καταβληθεί στα πλαίσια του ΠΑΑ 149 εκ. ευρώ ποσό που αντιστοιχεί στο 60,4% των διαθέσιμων πόρων. Παρουσιάζοντας αναλυτικά την πρόοδο των επιμέρους μέτρων σημείωσε ότι η μεγαλύτερη πρόοδος παρουσιάζεται στα ακόλουθα μέτρα: 4.1 (ποσοστό απορρόφησης 62%), 7 (ποσοστό απορρόφησης 77%), εκταρικά μέτρα 10 (ποσοστό απορρόφησης 60%), 11 (ποσοστό απορρόφησης 90%) και 13 (ποσοστό απορρόφησης 84%).

Ο κ. Χρίστος Παπαπέτρου (ΠΕΚ) στην αρχική του τοποθέτηση αναφέρθηκε στο μεγάλο διαρθρωτικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο γεωργικός τομέας της Κύπρου, αυτό της γήρανσης πληθυσμού και της αναγκαιότητας για υποβοήθηση της διάδοχης κατάστασης. Πολλοί νέοι που εγκρίθηκαν στα πλαίσια του μέτρου πρώτης εγκατάστασης δεν προχώρησαν στη διενέργεια επενδύσεων και αυτό οφείλεται στην αδυναμία εξεύρεσης χρηματοδότησης από μέρους των τραπεζικών ιδρυμάτων. Η κατάρρευση του συνεργατισμού στερεί αυτή τη δυνατότητα από τον αγροτικό μας κόσμο. Χρειάζεται να εξευρεθεί ένας νέος μηχανισμός που να βοηθά τους αγρότες μας.

Ο κ. Πανίκος Χάμπας (ΕΚΑ) αναφέρθηκε στις επιπτώσεις της πανδημίας που αναμένεται να ενταθούν εντός του 2021. Χαιρέτισε τις αναφορές του κ. Υπουργού για την προσθήκη πρόσθετων 64,2 εκ ευρώ στο ΠΑΑ και επισήμανε την σημασία της δια βίου εκπαίδευσης και της ενημέρωσης του κοινού στην προσπάθεια απορρόφησης των πόρων. Το μέτρο της δια βίου μάθησης θα πρέπει να έχει κεντρικό ρόλο εντός του 2021.

Ο κ. Κυριάκος Καιλάς (Παναγροτικός) εξέφρασε την άποψη ότι οι πόροι του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης θα πρέπει να κατευθύνονται πρωτίστως στην αγροτική οικονομία και δευτερευόντως σε άλλες δράσεις που δεν σχετίζονται άμεσα με τον γεωργικό τομέα. Αναφέρθηκε, επίσης, στο πρόβλημα της αδυναμίας εξασφάλισης χρηματοπιστωτικών πόρων αφού τα κριτήρια παραχώρησης του έχουν γίνει ακόμη πιο αυστηρά. Το πρόβλημα είναι ακόμη πιο έντονο για τους πρόσφυγες, οι οποίοι που δεν είναι σε θέση να έχουν τις απαραίτητες εξασφαλίσεις.

Ο κ. Λάμπρος Αχιλλέως (Ευρωπαϊκός) ζήτησε ενημέρωση κατά πόσο το Καθεστώς 16.4 «Βραχείες αλυσίδες και τοπικές αγορές» αναμένεται να επαναπροκηρυχθεί. Ζήτησε επίσης ενημέρωση για τυχόν δυνατότητες αξιοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων. Σε ότι αφορά το μέτρο της πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών εισηγήθηκε όπως αυξηθεί σημαντικά το ποσό ενίσχυσης των €20.000. Εισηγήθηκε ακόμα τη διασύνδεση του μέτρου της πρώτης εγκατάστασης με άλλα μέτρα του κράτους σχετικά με την παροχή κινήτρων για να κατοικήσουν στις αγροτικές περιοχές. Τέλος, εξέφρασε τη δυσφορία του σχετικά με την αδυναμία στήριξης του φουντουκοδάσους Πιτσιλιάς λόγω του υπερβολικά έντονου μικροτεμαχισμού της περιοχής.

Ο κ. Τάσος Αναστασίου (ΟΕΒ) επικεντρώθηκε στην ανάγκη στήριξης της αντικατάστασης ποικιλιών καθώς και της αντικατάσταση παλαιών φυτειών με νέες φυτείες. Σχολίασε ότι η γεωργία δεν αποτελεί προτεραιότητα για τα τραπεζικά

ιδρύματα. Ο κ. Αναστασίου αναφέρθηκε στο θέμα της καθυστέρησης στην καταβολή των επιδοτήσεων για τα αγροπεριβαλλοντικά μέτρα που σε αρκετές περιπτώσεις ξεπερνούν τον ένα χρόνο. Αναφέρθηκε, επίσης, στην ανάγκη προώθησης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης καθώς και της σχετικής εκπαίδευσης.

Η Μαρίνα Ξενοφώντος (Τμήμα Περιβάλλοντος) αναφέρθηκε στις ενέργειες του Τμήματος Περιβάλλοντος σχετικά με τις περιοχές Natura και τις σκέψεις για συμπερίληψη στοχευμένων δράσεων στα πλαίσια του νέου Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Ο κ. Χριστάκης Παπαγιάννης (Νέα Αγροτική Κίνηση) ζήτησε διευκρινήσεις σχετικά με την αξιολόγηση των αιτήσεων της β' προκήρυξης του Καθεστώτος 4.1 και συγκεκριμένα τον χειρισμό περιπτώσεων νέων γεωργών πρώτης εγκατάστασης που δεν έχουν εγκριθεί στο επενδυτικό καθεστώς.

Ανακεφαλαιώνοντας ο κ. Γρηγορίου σημείωσε ότι ακούστηκαν πολύ ενδιαφέρουσες απόψεις οι οποίες και καταγράφονται. Συμφώνησε σε αρκετά σημεία όπως η ανάγκη καταβολής των πληρωμών το συντομότερο δυνατόν, την ανάγκη στήριξης των περιοχών Natura, την αναγκαιότητα για αναδιάρθρωση των φυτειών με νεαρότερα δέντρα. Τόνισε ότι το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης αφορά την ύπαιθρο γενικότερα και ως εκ τούτου οι παρεμβάσεις για την βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο είναι εξίσου σημαντικές. Για το θέμα των χρηματοδοτικών εργαλείων και τα προβλήματα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί, συμφώνησε απόλυτα με τα όσα λέχθηκαν και έδωσε το λόγο στον κ. Αδαμίδη για τις ενέργειες που γίνονται προς αυτή την κατεύθυνση. Ακολούθως ο κ. Μαυρομάτης απαντώντας σε προηγούμενα σχόλια ανέφερε ότι το Καθεστώς 16.4 «Βραχείες αλυσίδες και τοπικές αγορές» αναμένεται να προκηρυχθεί στις αρχές του 2021, ενώ σε ό,τι αφορά το υποσχέδιο για επενδύσεις στις ορεινές περιοχές, αναμένεται να εγκριθούν όλοι οι αιτητές που πληρούν τα κριτήρια.

Τροποποιήσεις Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.

Ο κ. Γιάννος Μαρομάτης έκανε αναφορά στις τροποποιήσεις του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, επικεντρώθηκε στην 5η τροποποίηση, η οποία υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Νοέμβριο του 2021 και αφορούσε την εισαγωγή του νέου Μέτρου 21 «Έκτακτη ενίσχυση λόγω COVID – 19», καθώς και στην υπό ετοιμασία 6η τροποποίηση, η οποία αναμένεται να υποβληθεί στις αρχές του 2021 και σχετίζεται με την επέκταση του ΠΑΑ κατά δύο έτη.

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στον μεταβατικό Κανονισμό 2020/2220 (δημοσιεύτηκε στις 23/12/2020), σύμφωνα με τον οποίο η Κύπρος λαμβάνει για την μεταβατική περίοδο 2021 και 2022 πρόσθετους ευρωπαϊκούς πόρους ύψους €64.260.217.

Ο κ. Λευτέρης Δημητρίου (ΚΟΑΠ) λαμβάνοντας τον λόγο αναφέρθηκε στην άμεση καταβολή των εκταρικών επιδοτήσεων αφού μέχρι τις 4 Δεκεμβρίου 2020 καταβλήθηκαν πληρωμές που ανέρχονται στο 94% των συνολικών πληρωμών σε 31.000 αιτητές. Σε ότι αφορά το Μέτρο 21 καταβλήθηκε μέχρι 4/12 ποσό €2,2 εκ.

Ο κ. Παναγιώτης Δαμιανού (Ένωση Κοινοτήτων) μίλησε για τη σημασία του LEADER καθώς και στα οφέλη από την ενεργοποίησης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στην ύπαιθρο ώστε να συμβάλει στην ανάπτυξη της υπαίθρου και την βελτίωση της ποιότητας ζωής. Αναφέρθηκε, επίσης, στις διαδικασίες που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του LEADER και στην ανάγκη απλοποίηση τους ώστε να διευκολυνθούν οι αιτητές.

Ο κ. Χρίστος Παπαπέτρου (ΠΕΚ) σχολίασε ότι για να έχουμε βιώσιμη γεωργία θα πρέπει να υπάρχει ανεπτυγμένη ύπαιθρος. Συμφώνησε με προηγούμενο σχόλιο του κ. Παπαγιάννη για εξεύρεση τρόπων στήριξης των νέων γεωργών πρώτης εγκατάστασης στα πλαίσια της επόμενης προκήρυξης του επενδυτικού μέτρου. Αναφέρθηκε συγκεκριμένα στη προκήρυξη ενός μικρού επενδυτικού, ώστε να καλυφθούν αυτές οι ανάγκες των νέων γεωργών.

Παρουσίαση δράσεων δημοσιότητας που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020

Η κα Μαρία Παναγιώτου, Σύμβουλος Επικοινωνίας ΠΑΑ 2014-2020 αναφέρθηκε στις δράσεις δημοσιότητας που πραγματοποιούνται δίνοντας έμφαση σε νέους καινοτόμους τρόπους προώθησης του ΠΑΑ πέραν των παραδοσιακών μεθόδων. Αναφέρθηκε σε πρόσφατες συνεργασίες με άλλους φορείς και τη δημιουργία συνεργιών, όπως για παράδειγμα το έντυπο μαγειρικής «ο τόπος μας στο πιάτο σας», το οποίο έγινε σε συνεργασία με τις τεχνικές σχολές του Υπουργείου Παιδείας. Αναφορά έκανε και στις συνδιοργανώσεις εκδηλώσεων για τους νέους, οι οποίες έγιναν σε συνεργασία με τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου. Αναφέρθηκε, επίσης, στην πρόθεση του Υπουργείου να κυκλοφορήσει εντός του 2021 έντυπο-οδηγό, που θα περιλαμβάνει τα μονοπάτια της φύσης, τα σημεία θέασης, τους δασικούς χώρους αναψυχής και τα μουσεία της υπαίθρου, τα οποία έχουν χρηματοδοτηθεί από το ΠΑΑ.

Ο κ. Λάμπρος Αχιλλέως αναφέρθηκε στην ανάγκη άμεσης ενημέρωσης των γεωργών και τη διαθεσιμότητα των αγροτικών οργανώσεων να συμβάλουν στην διάχυση της πληροφόρησης.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 2021-2027

Το δεύτερο μέρος της συνεδρίασης έλαβε την μορφή σκιώδους Επιτροπής Παρακολούθησης του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Στο δεύτερο μέρος συμμετείχαν επίσης ως παρατηρητές λειτουργοί του CY Geo – Hub της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική: Προτεραιότητες και προκλήσεις

Ο κ. Μάριος Αδαμίδης στην παρουσίαση του αναφέρθηκε στις προτεραιότητες της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και στο τρόπο που αναμένεται η Κύπρος να τις συμπεριλάβει στο νέο Στρατηγικό Σχέδιο. Αναφέρθηκε ιδιαίτερα στην νέα πράσινη αρχιτεκτονική της ΚΑΠ και την άμεση διασύνδεση με τη Πράσινη Συμφωνία, την Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και τη Στρατηγική Βιοποικιλότητας. Έκανε αναφορά και στις συστάσεις (recommendations) της Επιτροπής προς τα Κράτη Μέλη και την πρόθεση του Υπουργείου να τις λάβει σοβαρά υπόψη κατά την ετοιμασία του Στρατηγικού Σχεδίου. Τέλος, αναφέρθηκε στις ενέργειες που βρίσκονται σε εξέλιξη και στα επόμενα βήματα. Στόχο του Υπουργείου αποτελεί η υποβολή του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ περί τα τέλη του 2021.

Ο κ. Κυριάκος Καιλός (Παναγροτικός) σχολίασε ότι με την πάροδο των χρόνων παρατηρείται μείωση στη βιολογική γεωργία.

Ο κ. Πανίκος Χάμπας (ΕΚΑ) ζήτησε όπως στα πλαίσια του Στρατηγικού Σχεδίου αυξηθούν τα χρήματα που κατευθύνονται στον παραγωγό.

Ο κ. Χρίστος Παπαπέτρου (ΠΕΚ) σημείωσε ότι όντως το νέο Στρατηγικό Σχέδιο είναι πολύ φιλόδοξο. Η πανδημία ανέδειξε την σημασία της πρωτογενούς παραγωγής, η οποία πρέπει να υποστηριχθεί. Σημείωσε ότι με την τήρηση των αυξημένων υποχρεώσεων αυξάνονται και το κόστος παραγωγής των γεωργών μας. Επανέλαβε την θέση του ότι η ΕΕ από τη μία επιδιώκει υψηλά πρότυπα υγιεινής για τα παραγόμενα προϊόντα της και από την άλλη επιτρέπει εισαγωγές προϊόντων αμφιβόλου ποιότητας και προέλευσης.

Ο κ. Αχιλλέως (Ευρωπαϊκός) αναφερόμενος στο LEADER πρότεινε την αποσυμφόρηση του μέτρου από την αυξημένη γραφειοκρατία. Συγκεκριμένα, πρότεινε την απεμπλοκή του Τμήματος Γεωργίας από παρεμβάσεις, όπως τα δημόσια έργα υποδομής και την ανάθεση των σχετικών υποχρεώσεων στον ΚΟΑΠ.

Επιπλέον, αναφέρθηκε στο πρόβλημα διάθεσης των προϊόντων και την ανάγκη εισαγωγής σχετικών μέτρων στο νέο Στρατηγικό Σχέδιο.

Ο κ. Alexander Bartonic, σχολιάζοντας προηγούμενες παρεμβάσεις αναφέρθηκε στην αυξημένη σημασία που δίδεται στην βιολογική καλλιέργεια και στην περαιτέρω αναβάθμιση της στα πλαίσια της Πράσινης Συμφωνίας. Τόνισε την παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέλος αναφερόμενος στην έννοια της αειφορίας (sustainability) σημείωσε ότι υπάρχουν πέραν από την περιβαλλοντική πτυχή και η οικονομική και κοινωνική πτυχή.

Παρουσίαση της ηλεκτρονικής διαβούλευσης για την ιεράρχηση αναγκών

Στη συνέχεια ο κ. Μάριος Αδαμίδης παρουσίασε τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής διαβούλευσης για την ιεράρχηση αναγκών. Η Διαχειριστική Αρχή ετοίμασε κατάλογο αναγκών ανά θεματικό στόχο της νέας ΚΑΠ, στη βάση των συμπερασμάτων της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης (SWOT ανάλυση). Ο κατάλογος αυτός τέθηκε σε διαβούλευση με τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης στη βάση ενός ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου το οποίο κοινοποιήθηκε στα μέλη στις 8 Δεκεμβρίου 2020. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής διαβούλευσης, η Διαχειριστική Αρχή προχώρησε στην τελική διαμόρφωση της ιεράρχησης αναγκών. Επισυνάπτονται ως Παράρτημα Ι τα τελικά αποτελέσματα της ηλεκτρονικής διαβούλευσης (δόθηκε πρόσθετο χρονικό περιθώριο τριών ημερών για συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από όλα τα μέλη).

Κλείσιμο - Συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας τις εργασίες της 6^{ης} συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος ανέγνωσε κείμενο συμπερασμάτων για συμπερίληψη στα πρακτικά της συνεδρίασης, το οποίο και εγκρίθηκε από τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης:

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 πραγματοποίησε σήμερα 16 Δεκεμβρίου 2020 την 6^η Συνεδρίαση της στην παρουσία εκπροσώπων της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Κατά τη συνεδρίαση, τα μέλη της Επιτροπής ενημερώθηκαν για την πορεία υλοποίησης του ΠΑΑ, από την έναρξη του μέχρι και σήμερα, ενώ εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την πρόοδο που παρουσιάζεται. Είχαν, επίσης, την ευκαιρία να υποβάλουν χρήσιμες απόψεις, εισηγήσεις και παρατηρήσεις, οι οποίες και θα ληφθούν υπόψη. Στο πλαίσιο των παρουσιάσεων που έγιναν, τα μέλη ενημερώθηκαν ακόμη για την επέκταση της εφαρμογής του τρέχοντος ΠΑΑ κατά δύο χρόνια, καθώς και για τους πρόσθετους ευρωπαϊκούς πόρους που εξασφαλίστηκαν συνολικού ύψους 64,2 εκ ευρώ. Όπως τονίστηκε στη συνεδρίαση, πρόθεση του Υπουργείου είναι να προβεί σε εκ νέου προκήρυξη του επενδυτικού καθεστώτος 4.1 εντός του 2021. Τέλος, έγινε παρουσίαση δράσεων δημοσιότητας που πραγματοποιήθηκαν από το Υπουργείο ΓΑΑΠ τον τελευταίο χρόνο, με ιδιαίτερη έμφαση σε καινοτόμες, εναλλακτικές δράσεις προώθησης του ΠΑΑ 2014-2020.

Κατά το 2^ο μέρος της συνεδρίασης τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης ενημερώθηκαν για την πορεία ετοιμασίας του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, του οποίου η υλοποίηση θα ξεκινήσει από την 1^η Ιανουαρίου 2023. Επιπλέον, τα μέλη υπέβαλαν τις απόψεις τους σχετικά με την ιεράρχηση των αναγκών που εντοπίστηκαν στα πλαίσια της SWOT ανάλυσης.

Εν κατακλείδι, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος διαβεβαίωσε ότι αποδίδει προτεραιότητα στη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και στο διάλογο και μέσα σε αυτό το πλαίσιο συμμετοχικότητας θα συνεχίσει να κατευθύνεται.